

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. IV. Solvitur difficultas quædam contra habitus infusos, indéque
eorum natura magis declaratur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

virtutes, per quas tamen non potest intelligi sola spes, ut constat.

II. Nihilominus, ut rectè advertit Suarez lib. 6. de Gratiâ, cap. 9. num. 12. & 15. licet hæc opinio multò sit probabilior, & modis loquendi Sancto- rum magis consentanea, non tamen est de Fide, simul cum gratiâ ullam virtutem moralem infundi: et si enim Concilium Tridentinum definiat infundi Fidem, Spem, & Charitatem, de moralibus tamen non adeo clarè loquitur, ut hæc sententia habeatur de Fide; imò nec est in eo gradu certitudinis, ut contraria opinio censeatur temeraria, multò minùs contra Fidem & Scripturam, ut contendit Medina. Quare licet non sit admittenda sententia Scoti, Durandi, & aliorum nonnullorum asserentium non dari hujusmodi virtutes morales per se infusas, imò nec esse possibiles, multò minùs simul cum gratiâ habituali infundi, non tamen meretur censuram.

III. Ratione probatur nostra sententia: sicut enim sunt actus aliqui in substantiâ naturales, qui de Deo auctore naturæ participant, ita nulla est ratio, cur non sint alii, qui sint participationes Dei, ut auctoris supernaturalis; unde cum in Deo sint per identitatem virtutes, etiam morales, erunt similiter possibiles habitus aliqui, ex naturâ suâ ad hos actus in creaturâ rationali eliciendos ordinati, quòd si sint possibiles, nulla est ratio cur unâ cum gratiâ non infundantur, cum per hanc creatura intellectualis statuatur jam in ordine altiori, & fiat peculiari modo particeps supernaturaliter naturæ divinæ, eleveturque ad finem supernaturalem, & consequenter infundi simul cum illâ debent principia proportionata, per quæ possit in omni materiâ conformiter ad hunc finem operari: sicut enim natura postulat facultates intrinsecas, potentias scilicet animæ, quibus possit quis operari in ordine ad finem suum, seu naturalem, ita & gratiâ postulat ad suum finem, nempe supernaturalem: unde & gratiâ à nonnullis hac de causâ vocatur altera naturâ; actus autem qui saltem per se ad hunc finem tendunt, seu meritorii, sunt soli supernaturales. Confirmatur: non videtur siquidem minor necessitas virtutum moralium infusarû respectu suorum actuum, quàm Theologicarum ad actus Theologicos; ergo & providentiæ divinæ, & debitæ ordinationi ad finem supernaturalem magis consentaneum est, ut non minùs virtutes infusæ morales tanquam principia intrinseca horum actuum infundantur, quàm actuum Theologicorum.

Si hujusmodi actus sint possibiles, expedit ut eorum principia simul cum gratiâ infundantur.

Eadem videtur necessitas Virtutum Moralium & Theologicarum.

SECTIO QUARTA.

Solvitur difficultas quædam contra habitus infusos, indeque eorum natura magis declaratur.

I. DICES illa sola virtus est per se infusa, quæ naturæ viribus acquiri non potest, at verò inter virtutes morales, cum versentur merè circa materiam naturalem, nulla est quæ naturæ vires excedat, ergo nulla ex illis est supernaturalis, seu per se infusa. Confirmatur: si enim hæc virtutes infunderentur ab initio justificationis, facilitatem aliquam tribuerent, & vitia contraria excluderent, quod tamen est contra omnem experientiam. R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. I.

tiam, cum videamus homines, postquam gratiam in Sacramento, baptismi exempli gratiâ vel poenitentia, acceperint, æquè pronos esse ad peccata ac antea. Confirmatur secundo: si namque infundantur cum gratiâ, cum illâ similiter amitterentur, cujus tamen contrarium constat experientiâ, si etenim justus quispiam, qui diu se in virtutibus exercuit, in grave aliquod peccatum incidat, per quod gratiam amittat, non propterea perdit virtutes morales, sed æquè promptum se sentit ad actum cujusvis virtutis moralis exercendum, atque ante lapsum.

Virgobis: ergo in habitis acquiruntur, amissa amitterentur facilitate.

Ad argumentum respondetur requiri virtutes per se infusas morales, seu habitus supernaturales, ut sint principia illorum actuum moralium, qui per se ordinant naturam rationalem jam elevatam ad finem supernaturalem, suntque participationes supernaturales naturæ divinæ, sicut actus & habitus naturales virtutum moralium, eam ordinant ad finem naturalem. Ad utramque Confirmationem dico, nil mirum quòd nec horum habituum præsentia nec absentia per experientiam dignoscatur, cum eorum munus non sit, ut dent facile posse, sed simpliciter, sunt enim in ordine supernaturali, sicut potentia in naturali, hæc autem in naturalibus, dant solùm simpliciter posse non facile. Sunt proinde hi habitus infusi merè principia hujusmodi actuum ordinis superioris, sicut potentia inferioris. Unde & post receptam gratiam sentiunt homines, qui antè dediti fuerant desperationi, maximam adhuc propensionem ad desperandum, cum tamen certum sit ex Concilio Tridentino infundi illis habitum supernaturalem spei.

II. Declaratur ad quem finem infundantur virtutes morales.

Hi habitus non dant facile posse, sed simpliciter.

Habitus morales in supernaturalibus sunt sicut potentia in naturalibus.

Licet verò omnis operatio voluntatis liberè elicitâ moralis sit, & hoc sensu omnis actus virtutis ab homine liberè elicitus, actus virtutis moralis dici possit, quo etiam modo actus spei & charitatis, quando liberè eliciuntur, actus morales appellari queunt: virtus tamen moralis propriè dicta, illa tantùm est, quæ non circa Deum immediatè versatur, sed in materiâ solùm creatâ proximè actus suos exercet. Virtutes verò morales ad tria præcipuè capita ex parte voluntatis reducuntur, Justitiam scilicet, Fortitudinem, ac Temperantiam, quibus ex parte intellectûs additur Prudentia, sicque constituuntur quatuor virtutes Cardinales supernaturales, ad quarum tres primas reliquæ morales supernaturales spectant, sicut acquisitæ ad virtutes cardinales naturales.

III. Quid virtutis moralis nomine propriè intelligatur.

Virtutes Morales, in voluntate præcipuè versantur.

Virtutes Cardinales.

Circa objectum formale seu motivum virtutum moralium est difficultas, urrum scilicet supernaturales diversum habeant objectum formale à naturalibus. Inprimis existimo speciale aliquod motivum in illis interdum ingredi, ut cum quis dat eleemosynam, aut aliud opus bonum morale exercet in nomine Christi, in nomine Discipuli &c. aut aliud hujusmodi præstat, ad Deum & vitam æternam spectans. Universim tamen nullam video repugnantiam, ut circa idem objectum, tum materiale tum formale versentur actus tam naturales, quàm supernaturales, ut latè ostensum est suprâ.

IV. Circa idem objectum, tum materiale, tum formale versari possunt actus naturales & supernaturales virtutum moralium.

Simul ergo cum gratiâ & charitate infunduntur habitus supernaturales virtutum moralium, & ea amissâ, amittuntur: si tamen aliquando peccatores fideles opera aliqua supernaturalia moralium virtutum exerceant, quibus se ad gratiam denuo recuperandam disponunt, vel id præstant per auxilium extrinsecum, vel per intrinsecum fluens, vel etiam interdum per habitum spei, si nimirum hæc intuitu

V. Per quid peccatores fideles, actus supernaturales virtutum moralium eliciantur.

inuitu salutis animæ, & æternæ beatitudinis præstant, quæ & similia cadunt sub motivo habitus speci.

VI.

Non est tanta necessitas habitus moralis supernaturalis inter se distinguendi, atque acquisitos.

Disputant hic aliqui de numero & distinctione horum habituum: sed hujus rei locus proprius est in secundâ secundâ: videatur interim S. Thomas, qui hæc exactissimè tradit. Pro præsentibus obiter solum dico, non esse eandem rationem hos habitus inter se distinguendi, sicut est distinguendi acquisitos, cum diversitas facilitatis in variis materiis diversitatem arguat principii facilitantis. Habitus itaque morales infusi, à fide & spe distinguuntur, inter se verò distinguuntur saltem principales, ut cardinales, religio &c. sed de hac re, sicut & de omnibus aliis ad habitus morales supernaturales spectantibus, fusiùs dictum est supra Disp. 97. sect. 7. & 8. Videatur Coninck de actibus, Disp. 7. dub. tertio.

SECTIO QUINTA.

Inquiruntur nonnulla circa gratiam habitualem.

I.

Gratia habitualis valde est magnum est creatura rationalis bonum.

GRATIÆ habituales existentiam contra hæreticos tum antiquos tum novos ostendimus, quantum etiam creature rationalis bonum sit, quemque ei splendorem & pulchritudinem afferat, ex parte declaravimus. Ut verò dignitas ejus & excellentia clariùs innotescat, nonnulla circa eam ulterius sunt inquirenda.

II.

Strenua gratia rerum omnium supernaturalium perfectissima.

Primum est, utrum gratia sit rerum omnium supernaturalium perfectissima. Si sermo sit de habitibus illis qui hominibus in hac vitâ conceduntur, indubitatum videtur gratiam habitualemente illos omnes in perfectione superare; multo siquidem perfectius & præstantius est facere hominem sanctum & amicum Dei, quam eum reddere potentem ad actus virtutum eliciendos. Ob eandem rationem existimo gratiam perfectiorem esse lumine gloriæ: nec enim tantæ perfectionis est posse producere visionem, atque est subjectum sanctificare, & creaturam rationalem in Dei favorem & amicitiam naturâ suâ asciscere.

III.

Veram gratiam etiam visione beatificâ sit perfectior.

Quæritur secundò: utrum non habitus tantum supernaturales, & lumen gloriæ, sed visionem etiam beatificam gratia in perfectione excedat. Affirmat Suarez, Lugo de Incarn. Disp. 8. sect. 3. circa finem: idem asserere videtur Amicus hic, Disp. 30. sect. 1. num. 17. Ratio est quia gratia est radix visionis, à qua hæc veluti proprietas ab essentiâ dimanat, essentiâ autem quævis proprietatibus suis & passionibus est perfectior. Hæc ratio satis probabilis reddit hanc sententiam.

IV.

Visio beatificans est perfectior gratiâ.

Mihi tamen probabilis videtur contrarium, visionem scilicet esse gratiâ habituali perfectiorem. Ratio est, quia visio est immediatior & perfectior Dei participatio, quæque singulari quodam modo reddit nos similes Deo, efficitque divinæ confortes naturæ, & ad quam gratia velut ad finem ultimum ordinatur, finis autem ut plurimum est perfectior: is quæ ordinantur ad finem. Ad fundamentum verò opinionis contrariæ dico visionem beatificam non esse passionem gratiæ, nec eam sequi velut proprietatem ad essentiam, sed gratia potius est dispositio ad visionem & beatitudinem. Quamvis autem gratia exigat visionem, hinc tamen non sequitur illam esse hæc perfectiorem; calor enim ut octo, seu ultima dispo-

Gratia respectu visionis beatificans non est inferior essentiâ, sed in se dispositio.

sitio ad ignem exigit formam ignis, & sic in omnibus aliis compositis, & tamen nulla ultima dispositio est perfectior formâ substantiali, quam exigit. Deinde visio peccatum omne veniale excludit, estque naturâ suâ incorruptibilis, & consequenter æterna, sicut Angelus, gratia singulis momentis est corruptibilis.

Quæres tertio: sine gratia perfectior animâ rationali. Affirmant Valentia tomo secundo, Disp. 8. quæst. 4. puncto primo: idemque docet Suarez cap. 13. num. 12. & alii. Existimo nihilominus nec gratiam, nec actum ullum aut habitum virtutis esse animæ rationali aut Angelo vel superiori in perfectione vel æqualem. Ratio est, si namque animam aut Angelum in perfectione excederet, esset vel ratione supernaturalitatis, vel ex propriâ & peculiari ratione gratiæ: non primum, nec enim quicquid est supernaturale excedit in perfectione omnia naturalia, quis etenim dicit ubicationem aut durationem actus alicujus supernaturalis perfectiorem esse supremo Angelo. Neque hoc habet ex propriâ ratione gratiæ, hæc enim ad hominem & Angelum ordinatur tanquam ad finem. Deinde longè alio affectu fertur Deus in hominem, utpote quem prosequitur amore benevolentis, quam fertur in gratiam.

Quæritur quartò, in quo subjecto recipiatur gratia, in substantiâ animæ, an in voluntate. Quæstio hæc in illâ tantum sententiâ procedit, quæ potentias distinguit realiter ab animâ, in aliâ siquidem opinione, ut constat, nullam habet difficultatem. S. Bonaventura in 2. dist. 26. q. 5. & alii nonnulli docent gratiam non in animâ immediate, sed in sola voluntate recipi.

Dicendum tamen cum S. Thoma 1. 2. q. 110. art. 4. & alibi, gratiam in ipsa animæ substantiâ immediate recipi. Ratio est: substantia enim animæ est quæ sancta & Deo grata reddi debet, quæque in filium adoptivum per gratiam asciscitur, ergo in eâ tanquam in subjecto immediate statui debet gratia. Confirmatur: gratia (suppono pro præsentibus eam distingui à charitate) non est operativa, ergo non est cur statuatur in voluntate, quæ tota ad operandum ordinatur.

Dices peccatum subjectatur in voluntate, ergo in eadem subjectari debet gratia, cum sint opposita, opposita autem semper circa idem subjectum versantur. Respondetur, peccatum non in sola voluntate subjectari, nam ut Disp. 13. de anima ostendi, quantumvis potentie distinguantur ab anima, actus tamen tum intellectus tum voluntatis recipi etiam necessariò debent immediate in anima, ut ibidem latè probatum est, ergo peccatum & gratia versantur hic circa idem subjectum, & ab eo mutuo se expellunt. Deinde peccatum in hoc statu naturæ elevatæ; non in solo actu malo à voluntate elicito consistit, sed includit etiam privationem gratiæ, ut supra ostendimus, hæc autem est in ipsa animæ substantiâ, ergo gratia animam informando, privationem illam expellet.

V. *Gratia in perfectione est homini & Angelo inferior.*

Gratia ad hominem & Angelum tanquam ad finem ordinatur.

VI.

Veram gratiam immediate recipiatur in animâ, an in voluntate.

VII.

Ostenditur gratiam in ipsa animæ substantiâ recipi.

VIII.

Quæ ratio gratiæ & peccatum versantur circa idem subjectum.